

Lezing van Drs. O. Mooiweer over 'De Kerkelijke Tucht'.

HET KARAKTER EN DOEL VAN DE TUCHT

Artikel 25-30 van het Accoord van kerkelijk samenleven van de Nederlands Gereformeerde kerken - Breukelen-1982 - handelen over de tucht. Artikel 25 luidt:

'De kerkelijke tucht draagt een geestelijk karakter en is erop gericht de leden, die zondigen, te behouden, hen met God, met de gemeente en hun naaste te verzoenen en de gemeente te bewaren bij de heiligheid van het Verbond van God.'

Het is interessant enkele andere definitiess van kerkelijke tucht hiernaast te vermelden. Wij kwamen het volgende tegen: 'Wat is kerkelijke tucht?'. Zo vraagt Prof. Helenius de Cock in zijn 'Handleiding op het kort begrip'. En het antwoord luidt: 'De macht door Christus aan de gemeente gegeven om de dwalenden en de zondaren in haar midden terecht te brengen of uit haar midden te verwijderen'. Dit omvat dan de tuchttoefening over leer en leven. Want dwaalleer is evengoed zonde als de slechte daad. Prof. Dr. H. Bouman duidt de tucht nader aan als de handhaving van de heerschappij van Gods Woord in de kerk en de handhaving van de door Christus gestelde regels. Prof. J. Kamphuis vindt deze definitie te algemeen en te formeel en biedt als alternatief: 'De rechtelijke handhaving van de heiligheid van de gemeente Gods tegenover de destructieve macht van het kwade in het leven van hen, die zich binnen de gemeente door de zonde laten beheersen.'. Het woord tucht heeft bij velen een nare klank. Nu bepaald het gebruik de betekenis van het woord. Maar als we het woord tucht horen, denken we aan straf-tuchthuis b.v. en zien we niet direkt het positieve, dat juist binnen de kring van de kerk als volk van Gods genadeverbond tot gelding moet worden gebracht. Ook het misbruik van de tucht in de loop van de kerkhistorie heeft velen ertoe bewogen het negatieve aspect te overaksentueren. Excommunicatie is uitstoten uit de gemeenschap. Daarmee zitten we op de tour van de Joodse manier van het verbreken van alle kontakt zoals het tot uitdrukking komt in de bekende term: uit de synagoge werpen. Het is zaak om het positieve element in deze tijd weer naar de voorgrond van ons denken te halen. Tucht komt van tijken, trekken. 'De tucht bedoelt potentiële zondaars af te schrikken en aktuele zondaars terug te fluiten. Zodra berouw getoond wordt, wordt de ban opgeheven. De kerk straft op hope, dat het gemeentelid, dat door handel en wandel openbare aanstoot gegeven heeft, zijn leven betert. Daar gaat het uiteindelijk om bij de tucht. Het is geen verdelingsmiddel, maar een geneesmiddel.' (L. van Hartingsveld).

De heiligheid en de katholiciteit van de kerk strijden niet met elkaar. Maar de meningen gaan vaak uiteen als men ertoe komen moet om aan te geven waar men de aksent legt. Als we handelen over de tucht bevinden we ons in de eerste plaats op het vlak van de heiligheid van de kerk. Het eigenlijke motief voor de tucht was bij Augustinus niet de sanctitas, maar de *sanctitas ecclesiae*. Dit vloeide voort uit zijn kerkbegrip. Hij beperkte de kerkelijke tucht door de tolerantie *pro pace* in te bouwen, 'De onbekeerlijke zondaar valt buiten de INTEGRITEIT van het 'corpus', dat in al zijn leden vast moet staan. Hij past niet in de *concordia membrorum*. Omdat de volkomen gezondheid van het 'corpus' in deze bedeling echter onbereikbaar is, is het nog onder doktershanden (*adhuc curatur*). Dat kan betekenen dat de 'humores mali' soms om der wille van het grotere goed van de *pax* moeten getolereerd worden. Maar omdat zij wezensvreemd zijn aan het lichaam en niet tot het vlees en daarmee tot de corporele structuur ervan behoren (*non de carne mea praecisi sunt!*), maar integendeel een drukkende last vormen, is hun positie die van 'onder het mes'! Uiteraard moet dit met grote liefde en eindeloos geduld gebeuren. Want het gaat niet alleen om de *sanctitas* van de kerk, maar ook om de *sanctitas* van de zondaar! Als zij tenslotte de kerk verlaten, dan is dat echter een opluchting (*ecclesia revolatur!*) en geldt van hen het woord uit 1 Joh. 2:19, een woord, waarop Augustinus zich zeer dikwijls heeft beroepen om hun 'er niet bij horen' te onder strepen' (H.B. Weijland). Het gaat bij de tucht om de heiligheid van de gemeente. Wie met de handhaving van de heiligheid de hand licht, schaadt

de katholiciteit van de kerk. Want het feit dat de kerk algemeen is, betekent niet, dat de kerk geen grenzen kent. In het apostolicum staat het woordje katholiek tussen heilig en christelijk in en dus mag niemand het van beide gegeven termen isoleren.

Wanneer H. Bouman het drieledige doel van de kerkelijke tucht definieert als 1. De eer van God; 2. het heil van de gemeente; 3. de behoudenis van de zondaar, ontleend hij dit alles aan Johannes Calvijn. We ontkennen niet, dat Calvijn met instemming het advies citeert, dat Augustinus eertijds gaf, nl. om met barmhartigheid te straffen wat met straffen kan, geduldig te dragen wat men niet kan straffen en daarover in liefde te zuchten en te klagen totdat God het verbetert of straft, of bij de oogst het onkruid uitroeit en het kaf uitwant. Maar dat neemt niet weg, dat bij Calvijn het karakter en het doel van de kerkelijke tucht oefening in direkt verband staat met de sanctitas ecclesiae.

We willen dit wat nader uitdiepen aan de hand van enkele citaten uit het proefschrift van Dr. J. Plomp: 'De kerkelijke tucht bij Calvijn'.

"Het eerste doel van de tucht is 'dat niet tot smaad van God tot het getal der christenen personen gerekend worden, die een schandelijk en smadelijk leven leiden; als zou zijn heilige kerk (Ef.5:25v.) een eedgenootschap van boze en misdadige mensen zijn', zo schreef de reformator van Genève al in zijn Institutie editie 1536. Hij was zich bewust, dat het sjoemelen met de tucht de kerk deed verworden tot een janboel, zodat het lichaam van Christus werd bezoedeld een deel van de smaad op het Hoofd Christus neerkwam.

Als tweede doel noemt Calvijn van 1536 af, 'dat de goeden door de voortdurende omgang met de bozen niet bedorven worden, zoals dat pleegt te gebeuren'. Niemand is als zondig mens immuun voor geestelijke infectie. De anderen verliezen als de censurabele zondaar niet wordt aangepakt de rechte levenskoers. Schreef de apostel Paulus al niet naar aanleiding van een konkreet gebeuren in de Korinthische gemeente: 'Een weinig zuurdeeg maakt het gehele deeg zuur' (1 Kor.5:6)?!

"Het derde doel, ook van meet af aan reeds vermeld, is, 'dat de zondaars zelf tot schaamte komen en over hun schandelijkheid berouw beginnen te krijgen'. Calvijn is ervan overtuigd, dat toegeeflijkheid hen nog hardnekkiger zou maken. En dat moet door het hanteren van het instrument van de tucht duidelijk worden tegengegaan. We hadden de door Calvijn aangegeven volgorde graag verdiskonteerd gezien in onze nieuwe KO., terwijl we de nadruk op de eer van God hebben gemist. Men moet overigens de heiligheid van de gemeente niet verstaan op een doperse manier. Want die gemeente bezit geen heiligheid in zichzelf. Ze ontleent die heiligheid aan het Verbond. In de heiligheid van de gemeente Gods gaat het dus om de heiligheid van God Zelf! (Kamphuis). God keert Zich in zijn heiligheid tegen de zonde en verlost zijn Israël. De Heilige is de Verlosser."

De apostel Petrus haalt het woord uit Leviticus recht toe recht aan aan voor de gemeente van het nieuwe testament: 'gelijk Hij, die u geroepen heeft, heilig is, wordt zo ook gij zelf heilig in al uw wandel; er staat immers geschreven: weest heilig want ik ben heilig.' 1 Petrus 1:15,16. Het eerste woord van dit Schriftcitaat uit de brief van Petrus moet vooral onze aandacht hebben! Het woord 'gelijk'. Dat geeft niet een willekeurige vergelijking aan. Het is veel sterker. Het geeft een MAATSTAF aan. Dat wil zeggen (en daar zijn we in het hart van de christelijke levensheiliging en ook in het hart van de kerkelijke tucht!), dat de heilige God zelf de maatstaf van de heilige wandel van de gemeente is." (J. Kamphuis).

KENTEKEN VAN DE KERK?

De Nederlandse Geloofsbelijdenis heeft het in artikel 29 over de kenmerken van de ware kerk. 'De kenmerken, waaraan men de ware Kerk kan herkennen zijn deze: dat de Kerk de zuivere prediking van het Evangelie brengt; dat zij de zuivere bediening van de Sacramenten onderhoudt, zoals Christus ze heeft ingesteld; dat de kerkelijke tucht uitgeoefend wordt om de zonden te bestraffen; kortom, dat men zich richt naar het zuivere Woord Gods, alle dingen, die daarmee in strijd zijn, verwerpt en Jezus Christus erkent als het enige Hoofd. Hieraan kan men met zekerheid de ware Kerk herkennen en niemand heeft het recht zich van haar af te zonderen'.

Al werd Calvijn niet moe te herhalen: de tucht is door Christus ingesteld en voor het bestaan van de gemeente even belangrijk als de zenuwen voor het bij-

eenhouden van de verschillende delen in het lichaam, toch heeft hij volgens J. Plomp de tucht niet gerekend tot de kentekenen van de Kerk. Een Kerk van God is overal daar waar het Woord van God zuiver gepredikt en aangehoord wordt en de sacramenten naar Christus instelling worden bediend. Men mag zo'n kerk waar die kenmerken gevonden worden geenszins prijsgeven ook al is ze overigens vol gebreken. Het ligt voor de hand zich tot beiden genoemde kenmerken te beperken. De tucht is daarmee nl. zonder meer annex. Waar de wacht betrokken wordt bij de kansel en de avondmaalstafel funktioneren opzicht en tucht ten aanzien van Woorddienaren en gemeenleden. Maar bij Calvijn heeft het alles een andere achtergrond. Want het wonderlijke feit doet zich voor, dat de tucht bij Calvijn geen kenteken van de kerk als zodanig is, maar wel echter van de welgeordende kerk. Het onderscheid was voor Calvijn zeer reëel. Op deze wijze koos hij positie - men zou haast zeggen balanceerde hij - tussen de libertijnen, die van de kerkelijke tucht niets wilden weten en de dopers voor wie de tucht 'articulus stantis et cadentis ecclesiae' was. In termen van een latere tijd: Calvijn achtte de tucht niet noodzakelijk voor het 'esse', wel voor het 'bene esse' van de kerk. De distinctie was buitengewoon subtiel. Ze moet dat ook voor Calvijn zelf geweest zijn, die immers aan het 'bene esse' van de kerk - en niet alleen die van Genève - zijn leven gewijd heeft. Het kan nauwelijks verwonderen, dat niet al zijn leerlingen hem in de subtiliteit konden navolgen en de tucht gingen beschouwen als een derde 'nota ecclesiae' ". (J. Plomp).

SCHRIFTUURLIJKE FUNDERING VAN DE TUCHT

Achter de tucht van de kerk gist de verontwaardiging van God. Men moet geen moeite doen om die eventueel psychologisch te verantwoorden. Temeer niet, omdat die verontwaardiging van God een veronwaardiging is, die opkomt uit gekwetste liefde. Als we ons wenden tot verhalen uit de Bijbel in dit kader komt het gebeuren, dat Nummeri 16 meldt, in beeld. Korach, Dathan en Abiram tastten het wettig gezag in de kerk aan. En wat het HT betreft worden onze gedachten naar Ananias en Sappira geleid, die logen tegen de Heilige Geest (Hand.5). Zij werden alle van de kaart geveegd in één moment. Natuurlijk is dat niet zonder meer normerend voor onze tuchttoefening vandaag. Maar die laaiende heiligheid van onze God, die erachter steekt, die moet in onze tuchttoefening gevonden worden!

God laat niet met zich spotten! Al strookt ook die heiligheid van God volkomen met zijn barmhartigheid. Waar wij die twee deugden Gods laten doorstralen in onze benadering van de zondaar, zal onze tuchttoefening des te eerder het gewenste effect sorteren in dienst van het komende vreedrijk van God.

Nu vinden wij in zondag 31 van de Heid. Catechismus de vraag wat de sleutels van het Koninkrijk der hemelen zijn, als volgt beantwoord: 'De verkondiging van het evangelie en de kerkelijke tucht. Door beide wordt het Koninkrijk der hemelen geopend en voor de ongelovigen toegesloten'. Als belangrijkste verwijst Mattheüs 16:19: 'Ik zal u de sleutels geven van het Koninkrijk der hemelen en wat gij op aarde binden zult, zal gebonden zijn in de hemelen en wat gij op aarde ontbinden zult, zal ontbonden zijn in de hemelen'. Binden en ontbinden zijn Joods-rabbijnse begrippen. Wetgeleerden en Schriftgeleerden deden bindende uitspraken inzake de uitleg en de toepassing van de Wet. Dit woord is door Jezus gesproken aan het adres van Petrus na zijn geloofsbelijdenis als woordvoerder van de gehele kerk bij Caesarea Filippi. Die belijdenis was antithetisch. Met de keizerverering voor ogen - want er stond daar op een rots, een marmeren tempel waar de Romeinse keizer als god werd vereerd - verklaart Petrus: 'Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God.' (A. vd Hoeven). Petrus krijgt de sleutels uit de handen van Christus. "Als Petrus de sleutels heeft, zal zijn woord voor de gemeente autoritatief en normatief zijn en konsekwenties hebben voor het Koninkrijk Gods. Binden is dan verbieden en ontbinden betekent toestaan. Calvijn wil bij Mattheüs 16:19 denken aan de prediking en bij Matth. 18:15 aan de 'disciplina excommunicationis'. Maar o.i. is hier meer verwantschap dan verschil. De macht waarmee in beide gevallen wordt gebonden en ontbonden is de macht van het Woord van God! Er is hier sprake zowel van leermacht als van regeermacht. Dat moeten wij verdisconteren bij de exegese van Mattheüs 16:19.

"Wij blijven graag bij de interpretatie van Ursinus (Bastingius e.a.), die sprak van het 'Ampt der huyshoudinghe', dat in toelaten, bewaren en verzorgen bestaat. De tekst spreekt juist in de pluralisvorm 'sleutels' van het verlenen.

van een veelomvattende bevoegdheid. Petrus mag namens Christus optreden als communicator tussen het volk en zijn Vorst. Zo zal hij doortocht verlenen aan recht en gerechtigheid in het rijk van de vrede." (C. Trimp).

Nu leert de Schrift ons, dat het Woord woont in de gemeente en dat de werkzaamheid van het Woord van de Geest verrijking betekent van het verkeer met elkaar als leden van de gemeente. Men leert zo elkaar te onderwijzen en terecht te wijzen (Col. 1:13). De gemeente oefent de tucht!

Wat daarmee annex is zullen we later zien. Maar nu al moeten wij in het kader van de Schriftuurlijke fundering van de tucht-oefening in de kerk van Christus dit vaststellen. Want uit Mattheüs 18 blijkt, dat de volmacht van de sleutelbediening niet alleen aan Petrus toekwam, maar aan de discipelen in het algemeen (u en gij staan hier in het meervoud). Het raakt ook niet slechts de twaalf discipelen in hun bijzondere positie, maar strekt izch uit tot de hele gemeente." Zij ontvangt van Jezus opdracht en bevoegdheid in zijn naam uitspraken te doen, alleréerst met betrekking tot hetgeen al dan niet geoorloofd moet worden geacht in de gemeente, maar voorts, in aansluiting daaraan, óók met betrekking tot de ingang in het Koninkrijk der hemelen. Hier ligt het grote beginsel van de kerkelijke tucht" (Herman N. Ridderbos). Op het gebeuren in de gemeente van Korinthe zoals we dat vinden in 1 Kor. 5 hoop ik terug te komen bij de behandeling van de excommunicatie. Nu wil ik nog aandacht geven aan Galaten 6:1: 'Broeders zelfs als iemand ^{op} een overtreding betrapt wordt, helpt gij die geestelijk zijt hem terecht in een geest van zachtmoedigheid ziende op uzelf; gij mocht ook eens in verzoeking komen.'

De christelijke tucht bedoelt te troosten zoals ook de Heilige Geest overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel en zo TROOSTER is! Geestelijke mensen zijn mensen, sie zich laten leiden door de Heilige Geest. Daarom traden zij op in de geest van zachtmoedigheid en nederigheid. Zij zijn erachter gekomen wie zij zelf voor God zijn. Een zachtmoedig handelen verraaft bescheidenheid en beslistheid. We kunnen van Christus leren wat zachtmoedigheid inhoudt. Terechtbrengen betekent hier: in het lid zetten b.v. een gebroken been. Dan breng je het weer in de oude stand terug. Dan doet het weer mee, dan functioneert het weer. Zo bezien is tucht-oefenen een moeilijk, maar ook een heerlijk werk. Mensen winnen, behouden voor Jezus Christus. Als de kerk daarvan niet bezeten is, verdient ze steeds minder kerk te heten. Want dan maakt ze zich steeds meer los van haar Hoofd, Christus, terwijl kerk-zijn toch inhoudelijk betekent, dat je beleeft, dat je Jezus toebehoort. Als de liefde tot de ander in de kerk niet de drijfveer is in de omgang met elkaar, degenereert de kerk en verwordt ze tot een historische bouwval, die geen aktuele betekenis meer heeft.

DE POTENTIELE VOORWERPEN VAN DE TUCHT

De notae van het kerklid zijn volgens Calvijn, dat men door de belijdenis van zijn geloof, door de voorbeeldigheid van zijn levenswandel en door zijn deelname aan de sakramenten met ons dezelfde God en Christus belijdt. De tucht gaat dus over de belijdende leden van de gemeente. De plaatselijke kerkeraad heeft geen bevoegdheid buiten de plaatselijke kerk. Vandaar, dat wanneer men de leden van andere gemeenten toelaat tot de tafel des Heren (incidenteel), men op goede gronden moet kunnen aannemen, dat zij zich in leer en leven als goede christenen gedragen (zie art. 20 van het Accoord van kerkelijk samenleven). Hier treffen wij een indicatie aan, dat voorzichtigheid in deze geboden is. Wie een 'open avondmaal' propageert, moet bedenken, dat hij bezig is de kerkeraad te kortwieken in de uitvoering van zijn opdracht de wacht te betrekken aan de tafel des Heren. Trouwens, waar een bepaalde oecumenische gezindheid alleen maar gestalte krijgt rondom de dis van het Verbond, terwijl men daarna weer elk zijn eigen weg kiest; wordt de geloofwaardigheid van het daadwerkelijk streven naar eenheid ingedeukt. Er zijn er zelfs, die zich afvragen of het over het algemeen wel juist is bepaalde mensen de toegang tot het Heilig Avondmaal te verbieden. Wij kwamen in een kerkbode nl. het volgende tegen van de hand van een gereformeerd predikant in Friesland:

"Maar zo kunnen wij de vraag stellen, of het wel juist is, wanneer wij bepaalde mensen de toegang tot het H. Avondmaal verbieden. En of wij er niet mee moeten volstaan er de mensen op te wijzen, dat het aanzitten aan de dis des Verbonds niet kan samengaan met het leven in zonde. Maar ook, dat ieder het teken van genade en verzoening mag ontvangen, die zich met een borouwwol hart voor de Here verootmoedigt.

Het is wel merkwaardig dat niemand ooit de toegang tot de dienst des Woords is ontzegd. Maar is het dan wel juist, dat bij de viering van het H. Avondmaal wel te doen? Principieel verschil tussen de dienst des Woords en de Avondmaalsviering is er immers niet. In beide gevallen wordt ons het Evangelie voorgehouden. In de dienst des Woords, opdat wij het zouden horen, in de Avondmaals viering, opdat wij het zouden zien, dat de Here goedertieren is. Maar mogen wij dan wel barricaden opwerpen, waar God ons van zijn genade spreken wil?" (G. Sinia.)

Maar hier wordt miskend, dat door de prediking van het Evangelie wordt gewerkt en versterkt, maar door het gebruik van de heilige sacramenten het geloof alleen wordt versterkt. (zie Zondag 25 HC). Bij de Avondmaalsgang wordt dus het christelijk geloof naar de Heilige Schriften duidelijk verondersteld. Die laatste term moeten we wel gebruiken, omdat niemand in het hart van de mensen kan kijken behalve de Here God. Uiteraard komt in dit verband de zogenaamde tucht over doopleden in het blikveld. In hoever zijn dergelijke onmondige leden, die toch werkelijk als leden der gemeente worden erkend krachtens het behoren tot het ene Verbond der genade, aanspreekbaar? In verschillende kerken hanteert men een bepaald formulier waarin en waarmee wordt verklaard, dat de kerkeraad na jarenlange vermaningen zich genoodzaakt ziet te getuigen dat zo iemand gebroken heeft met de dienst van de levende God en daarom buiten het Koninkrijk moet worden geplaatst.

Hier gaat toch m.i. de tuchttoefening over de doopleden teveel lijken op die over belijdende leden. Daar komt ook bij - het is mijn persoonlijke ervaring -, dat de ouders van een dergelijk dooplid zich hierdoor bijzonder geschokt voelen. Het kan zelfs ten onrechte leiden tot vervreemding van de ouders binnen de kring van de gemeente.

Wij citeren het volgende uit: Joh. Jansen 'Korte verklaring van de Kerkenordening', uitgave van 1923 - Kok Kampen, pag. 312, 313; n.a.v. art. 71 D.K.O.:

"b. De Gedoopte leden der kerk"

Reeds de gedoopte kinderen zijn als leden der kerk voorwerpen van de tucht. Maar wijl zij nog onvolkomen leden zijn is de tucht ook nog onvolkomen en bestaat in aansporing, vermaning, waarschuwing, bestraffing, enz.

In geval een kind der gemeente een losbandig leven leidt, de kroegen bezoekt, slecht ter catechisatie komt, enz., moet eerst met de ouders gesproken worden, want de fout kan in de opvoeding schuilen. Maar ook de kinderen zelf zijn voorwerpen van vermaning en tucht. Paulus vermaande ook rechtstreeks de kinderen zelf: 'Gij kinderen zijt uwen ouders gehoorzaam in den Heere, want dat is recht', Ef. 6:1; Col. 3:20. Ook de volwassen gedoopten, 'die op volwassen leeftijd door eigen schuld nog niet tot kerkelijke belijdenis en verbintenis komen' zijn voorwerpen van Tucht. Zij moeten met ernst worden onderwezen om tot de belijdenis des geloofs te komen. In gevallen van hardnekkige onverschilligheid moeten zij hoofd voor hoofd worden vermaand. En zoo deze vermaningen geen effect hebben, moeten zij bij wijze van excommunicatie kerkelijk verklaard worden niet meer tot de kerk te behoren. Vanzelf houden zij dan ook op voorwerpen der tucht te zijn."

Joh. Jansen geeft geen exacte aanwijzing hoe die excommunicatie dient te geschieden. Mijzelf lijkt het het beste eerst aan dergelijke doopleden, die niet tot de belijdenis van het geloof willen komen uit onverschilligheid en die al jaren zich niets meer aan de kerk gelegen laten liggen, te vragen hoe zijzelf nog denken hun kerklidmaatschap in te vullen. Het vermaan kan gepaard gaan met de vraag aan hun ouders of zij zelf nog wel lid van de kerk willen blijven. Dat is wat anders dan het advies maar een briefje te schrijven aan de kerkeraad, waarin wordt meegedeeld, dat men zich onttrekt aan de gemeenschap der kerk. Maar je kunt niet eindeloos vermanen. Daardoor wordt ook teveel tijd opgeëist, die anders geïnvesteerd kan worden in het gemeentewerk. Er zijn er vaak zovelen die behoefte hebben aan een pastoraal bezoek. En dan bedoel ik met pastoraal bezoek uiteraard niet alleen het bezoek van de dominee, maar misschien nog eerder het bezoek van de wijkouderling. Wanneer dergelijke doopleden niet reageren kan men hun een proeftijd van enkele weken stellen met de mededeling, dat men zonder bekering hen op een bepaalde datum zal uitschrijven uit het doopledenregister

omdat men metterdaad heeft moeten konstateren, dat de bewuste persoon gebroken heeft met de dienst des Heren. Men kan dus op bovengenoemde manier handelen, maar nooit zonder aan die bedoelde doopliden te hebben verklaard, dat de weg terug voor hen openblijft en dat er vreugde is in de hemel over elke zondaar, die zich bekeert. Als men de kanselafkondiging, dat iemand uit het dooplidenregister is uitgeschreven volstaat, zal men niet mogen nalaten zijn meelevens te tonen met de daardoor getroffen ouders. Het is en blijft hun kind! Voorts zal de predikant in het gebed aandacht dienen te besteden aan deze ingrijpende aangelegenheid en ook in de evangelieverkondiging op pastorale wijze op het gebeuren kunnen inspelen. Het raakt ni de hele gemeente! En we moeten steeds weer die gemeente voor ogen houden in al ons doen en laten.

KINDEREN AAN HET HEILIG AVONDMAAL?

De kinderen van de kerkleden, de jonge kinderen althans, zijn nog geen voorwerp van kerkelijke tucht. Zij hebben wel een zeer innige relatie tot de kerk, omdat zij tot het Verbond van God horen en daarvan het zegel in de H. Doop ontvangen hebben. Zij worden door God als de Zijnen gekend. "Maar de geloofsbelijdenis (aldus Calvijn, O.M.), die zij op grond daarvan aan de kerk verschuldigd zijn, kunnen zij ten tijde van hun doop en ook in de eerste jaren daarna nog niet afleggen. Daarom mogen zij ook niet tot het avondmaal worden toegelaten. Die toelating kan pas plaatsvinden, wanneer zij in de leer der kerk voldoende ondericht hebben ontvangen en in het midden van de gemeente en met deze als getuige, hun geloof hebben beleden. Pas na deze belijdenis, die afgelegd wordt op ongeveer vijftienjarige leeftijd, kunnen de kinderen ook in aanmerking komen voor de kerkelijke tucht" (J. Plomp).

In de gereformeerde kerken gaf de generale synode opening voor de toelating van kleine kinderen aan de maaltijd des Heren. Maar dat dat overal niet even vlot verloopt in de plaatselijke kerken, moge blijken uit wat we uit de 'Friese Kerkbode', dd. 25 febr. 1983, knipten. Het onderstaande relaas heeft betrekking op een gedeelte van de gereformeerde kerk te Drachten. Het lijkt ons interessant ervan kennis te nemen, temeer daar er ook een paar nederlandse gereformeerde kerken zijn, die 'kinderkommunie' hebben ingevoerd, al is deze praktijk dan wel te zien tegen de achtergrond van een plaatselijk gegroeide kerkelijke situatie.

"MENINGEN PEILING 'Kinderen aan het Avondmaal' in de Middenwijk. Hieronder geven we een samenvatting van de meningen die er zijn gegeven in onze wijk over kinderen aan het Avondmaal. Onze scriba br. R.Kort, heeft er een uitstekend overzicht van gegeven. Te zijner tijd gaan wij er nader op in.

CIJFERMATIGE UITSLAG

aantal ontvangen formulieren	219
aantal tegen	117
aantal voor	76
aantal geen mening/moeilijk	20
aantal blanco	6

TEGEN: A. GELOFSBELIJDENIS:

Eerst naar belijdeniscatechisatie, waardoor men weet wat de Maaltijd des Heren betekent. Geen loskoppeling van belijdenis. Waar blijft de betekenis van de Geloofsbelijdenis. Ouders geen belijdend lid, kinderen mogen dan wel deelnemen, ouders niet. Indien men er toe overgaat, wordt het moeilijk om de kinderen naar belijdeniscathechisatie te krijgen. Ouders kozen vroeger bewust voor de belijdenis des Geloofs, was toch een grote stap. Sommige mensen kunnen moeilijk geen belijdenis doen, moet je die dan toelaten. Niet in overeenstemming met de belijdenisgeschriften van onze kerk. Toelating van jongeren, zonder dat ze belijdenis doen, kan betekenen dat de noodzaak tot het doen van belijdenis vervalst en tevens geen motivatie om catechisatie te volgen, waardoor oppervlakkigheid in de hand wordt gewerkt. Belijdenis wordt minder waard. Het doen van belijdenis een versterking van je Geloof. Heilig Avondmaal vieren door hen die het geloof waarachtig hebben beleden en daarnaar handelen. Ouders eerst inzetten om kinderen (hoe moeilijk ook) voor te bereiden tot het doen van geloofsbelijdenis.

B. DEELNAME AAN HET HEILIG AVONDMAAL:

Neemt een kind eraan deel, dan moet het op zo'n peil zitten, dat het

wat voor het kind betekent, dat het kind het begrijpt. De jeugd heeft het al moeilijk om een gewone kerkdienst te begrijpen, laat staan een Avondmaalsviering. Ouders hebben er soms moeite mee, laat staan de kinderen. Deze verantwoording kunnen wij onze kinderen niet geven. Deelname van kinderen aan het Heilig Avondmaal kan er toe leiden, dat deze kinderen op latere leeftijd de ouders of de kerk verwijten, dat zij tot handelingen gedreven worden, waar zij indertijd onvoldoende achter stonden. Kinderen gaan mee uit spontaniteit. Kinderen worden meegenomen door ouders, zonder dat er vooraf is besproken, wat het Avondmaal betekent. Per gezin ouders vaak tegen, kinderen voor (Binnen zo'n gezin ontstaan dan problemen.) Kinderen zien het nut er niet van in. Punt van wijn en druivesap komt naar voren, kinderen houden vaak niet van wijn.

C. BETEKENIS VAN HET HEILIG AVONDMAAL:

Kinderen moeten wel begrijpen wat de essentie van het HA is, begrijpen kinderen dat wel, vaak niet. Hoe lang blijft een kind om toegelaten te worden tot het HA. Het HA vraagt om een stuk bezinning. Strecking en diepte dringt niet tot de kinderen door. Kan een kind zichzelf recht beproeven.

D. LEEFTIJD

Vanaf welke leeftijd. Vanaf 18 jaar, vanaf 12 jaar, niet beneden de leeftijd van 15 jaar, leeftijd niet belangrijk. Geen bezwaar in de leeftijd 5-13 jaar. Indien een bepaalde leeftijd, waarom mogen de andere kinderen er niet aan meedoen.

E. ALGEMEEN

Er verandert al zoveel in de kerk. Voorkom onenigheid binnen de kerk. Is de tijd er al rijp voor. Oudere mensen begrijpen het niet allemaal, waarom al die veranderingen. Beslist niet. Waarom moet het. Om de eenheid in de kerk te bewaren, beter van niet. Gevolgde procedure buiten de kerkorde. In plaats van opbreken, gaat men afbreken. Alle nieuwigheden het gevolg van verslapping. Steeds meer onrust, tracht rust te bewaren. Voorkom scheuring. Flinke stap in een richting naar een Godsdienst zonder geboden. Ongewenst dat de plaatselijke gemeente zelf gaat beslissen, waardoor het kerkverband wordt ontregeld. Alles wordt maar geprobeerd. Moeilijk te beoordelen, er zitten zo veel kanten aan. Als ouders moeite hebben dat hun kinderen niet aan het HA mogen deelnemen waarom kiezen ze dan niet een andere kerk.

POSITIEVE MENINGEN TOT DEELNAME AAN HET HEILIG AVONDMAAL:

Kiest een kind bewust voor de Heer, dan ja. Kinderen zouden over het algemeen wel mee willen doen, doch ervaren het niet als een gemis. Geen bezwaar dat anders denkenden in één van onze kerken Avondmaal willen vieren, doch wel van te voren bekend maken in welke kerk. Zoudra kinderen het zelf willen en kunnen begrijpen waar het om gaat, doch wel goed voorbereid. Deelname van kinderen aan het avondmaal geeft een feestelijk gebeuren. De kinderen voelen zich er dan bij betrokken. Laat de kinderen tot Mij komen, ook aan het avondmaal. Wanneer Jezus zelf het avondmaal in de kerk zou bedienen nodigde Hij de kinderen ook uit. Wie mee wil doen of behoefte heeft, elkaar vrijlaten. Wel brood, geen wijn. Preek vat aanpassen voor de jeugd. Kinderen beleven het op de wijze van een kind. Het is de maaltijd van de Heer, kun je de kinderen dat onthouden. Kinderen groeien mee in het Gemeente-zijn. Laat de kinderen echt bij de gemeente horen. Het is immers het Muis van de Heer. Een uitdaging om met jonge kinderen aan het Avondmaal deel te nemen. Opzetten van een gespreksgroep voor 'Kinderen en ouders' om dit punt nader uiteen te zetten. Kinderen eerst inlichten over betekenis van het avondmaal (Samenwerking kerk-onderwijs). Ouders moeten er verantwoordelijk voor blijven.

Opgemaakt door R. Kort, scriba. "

Ik ben van overtuiging, dat de Bijbel ons nergens de richting van toelating van kinderen tot het H. Avondmaal wijst. Integendeel! Wat het Pascha betreft en de vervulling daarvan in het NT, het volgende: Jezus viert met zijn discipelen het Paasfeest (Mt. 26:17-29). Hoewel de stad boordevol is met pelgrims, die voor het Paasfeest naar Jeruzalem gekomen zijn voor het Paasoffer in de tem-

pel, lezen wij niets over Jezus'gaan naar de tempel. Hij viert blijkbaar alleen de gedachtenismaaltijd met zijn discipelen! Er zijn geen kinderen bij! Maar volgens de Joden had dit natuurlijk wel gekund. Zij zijn er niet bij, omdat Jezus twaalf volwassen volgelingen had en Hij met hen alleen 'het Pascha' wilde vieren. Dat willen trouwens ook de discipelen (Vers 17). Zij vieren het Paasfeest ook niet in familie- of gezinsverband. Blijkbaar voelen zij zich als Messias-belijdende Joden al opgenomen in een nieuw gezinsverband, waar niet alleen de banden van het bloed, maar het gemeenschappelijk geloof hen verbindt (Mc. 10:28-31). Vandaar, dat Jezus aan hen niet zomaar iets gaat beloven, maar dat Hij aan hen iets kan Geven! Wat 1 Cor. 11 betreft is in dit verband heel belangrijk devraag of het kind zichzelf in het geloof kan beproeven. Zonder het prille geloof van zo'n kind te kleineren, moeten we Gods scheppingorde hier toch wel in acht nemen. Een kind kan nu eenmaal mog niet dat presenteren wat een volwassene gegeven is. Doe je toch alsof er een isgelijkteken kan worden geplaatst dan overvraag je dat kind en belast je het in zijn jonge jaren enorm met alle gevolgen van ontsporing op latere leeftijd. 'Ieder', (ieder mens, die aangaat) bedoelt Paulus, 'beproeve zichzelf...'. Je moet het lichaam onderscheiden dwz door en door oordelen, onderscheiden en de waarde ervan bepalen. Dat kan men niet van kinderen vragen, die wat hun oordeel betreft, helemaal van hun vader en moeder afhankelijk zijn. Hier spelen psychologische en pedagogische factoren een belangrijke rol. Nergens wordt door de apostel in zijn brief de deelname van kinderen aan de maaltijd des Heren ook maar een moment verondersteld. Calvijn en Martin Bucer stelden in de 16e eeuw de leeftijdsgrens voor de openbare geloofsbelijdenis op 15 jaar. Vandaag de dag doet eigenlijk niemand op een dergelijke leeftijd al belijdenis van het geloof. Clavijn werd in 1521 op 12 jarige leeftijd al tot kapelaan benoemd. Zoets is in onze tijd ondenkbaar. Luther en Calvijn hebben nooit gepleit voor kinderen aan het HA, integendeel, hoewel zij beiden als klein kind aan de kommunie in de R.K.-kerk ettelijke keren hadden deelgenomen. De keuze voor het leven werd destijds veel vroeger gedaan. In ons land gebeurde het eeuwen geleden, dat een kind van elf jaar al mee ging om de akker te bewerken. Het kind was vroeger eerder volwassen, eerder uitgeleerd. Wij zitten strakts met een leerplicht tot t 18 jaar. Wij kunnen van jongeren van 14-15 jaar geen persoonlijke geloofshouding en een bewuste verantwoordelijkheid voor de gemeente vragen. In art. 35 NGB wordt voor de viering van het HA een bewust geloof verondersteld. Verder wordt in dat art, van de konfessie duidelijk een link gelegd tussen HA en Bel. vh geloof. Je doet in de samenkomst van Gods volk eerst met eerbied en in ootmoed belijdenis van het geloof en van de christelijke religie...! Ook wordt de 'kinderkommunie' nergens gedekt door onze nieuwe kerkorde. Art 20 (het begin) geeft aan: 'Tot het HA zullen worden toegelaten, zij, die openbare belijdenis hebben gedaan van het ware geloof en een gelovige levenswandel vertonen...'. Het kind wordt niets onthouden wat God per se wil schenken als het in de kinderjaren nog geen toegang verkrijgt tot de did van het Verbond. 'Natuurlijk weet ook ik, dat een kind kan geloven. Het kan dat zelfs voorbeeldig. Verder kan een kind ook spreken, met een geloofsvrijmoedigheid, die ouderb vaak beschaamd maakt. Maar één ding kan een kind typisch niet: z'n woord geven' . (H. de Jong).

Tot slot: als een kind zonder belijdenis van het geloof gedaan te hebben op jonge leeftijd wordt toegelaten tot de avondmaals gemeenschap, maar na enige tijd ophoud met het verkondigen van de dood des Heren, kan men dat kind dan vermanen vanwege ontrouw? Wie weet hier nog raad met de kerkelijke tucht?

DE TOEPASSING VAN TUCHT

Art. 26 van het genoemde 'Accoord van kerkelijk samenlevén' luidt:

Onderling toezicht.

"Heeft iemand een zonde bedreven, die geen openbaar karakter draagt, dan zal hij hierover vermaand worden naar de regel van Mt. 18:15,16 en in de geest van Gal.6:1. Indien de zondaar geen berouw toont, zal de kerkeraad hierin worden gekend. Ook indein iemand een openbare zonde heeft bedreven, zal dit ter kennis van de kerkeraad worden gebracht (Mt.18:17)."

We dienen te onderscheiden tussen de zelfzucht, de onderlinge tucht en de kerkelijke tucht! Die laatste kan alleenmaar goed funktioneren als de twee voorgaande noties werkelijk worden gehonoreerd. De zelfkritiek mag nimmer gemist worden. Die zelfkritiek moet kans krijgen zich te ontplooien. Daarvoor moet men steeds

weer oog in oog staan met zijn Heiland! Alleen wie zelf weet heeft van zijn eigen zonde en zondigheid., kan met de ander op een christelijke wervende manier daarover spreken. En alleen wie kennis gemaakt heeft en nog steeds maakt met Gods genade, kan de ander heendringen naar Gods genadig Vaderhart. Jezus riep op tot zelfverloochening! Dat betekent, dat je nee zegt tegen jezelf en ja zegt tegen Christus. Dan leer je jezelf niet weg te gooien maar wel weg te cijferen! En zo is er ook de onderlinge tucht. Die bestaat in het toezicht houden op elkaar niet om elkaar te bevitten, maar om een optimale funktionering van de gemeenschap der gelovige te bewerken en te bevorderen. Dat behelst de praktisering van het christelijk belijden gelijk de briefschrijver aan de Hebreëen aangeeft: "Laten wij de belijdenis van hetgeen wij hopen onwankelbaar vasthouden, want Hij, die belooft heeft, is getrouw. En laten wij op elkaar acht geven op elkaar aan te vuren tot liefde en goede werken" (Hebr.10:23,24). Deze onderlinge tuchttoefening krijgt een aparte spits in Mt. 18. We hebben het regelmatig over de weg van Mt. 18. En het goed daarbij stil te staan en daaraan de hand te houden. Geen enkele zaak mag op de kerkeraadstafel gelegd worden, wanneer het gemeentelid niet met persoonlijk vermaan zijn medebroeder of zuster benaderd heeft wanneer het gaat om een verborgen zonde, die hij zelf heeft ontdekt. In eerste instantie wordt de gemeente ingeschakeld. "Indien uw broeder zondigt,...." In de St. Vert. lezen wij: "tegen u' zondigt".

Dit "tegen u" komt echter niet in alle handschriften voor. Het is uiteraard zeker niet beperkt tot een persoonlijk konflikt waarbij twee mensen direkt betrokken zijn. 'We moegen hiervoor het kerkrecht verbreden en uitbreiden tot het geheel van de geheime zonden, omdat de wil Gods in Christus Jezus in al die situaties één en de zelfde is' (J. Kamphuis). 'Indien uw broeder zondigt, ga heen, bestraf hem onder vier ogen. Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen. Indien hij naar u niet luistert, neem dan nog één of twee met u mee, opdat op de verklaring van twee getuigen of van drie elke zaak vaststa. Indien hij naar hen niet luistert, zeg het dan aan de gemeente. Indien hij naar de gemeente niet luistert, dan zij hij u als de heiden en de tollenaar.'" (Mt.18:15-17). Niemand mag zich dus met een jantje van leiden er vanaf maken en de Kaïnsgeest voeden van: ben ik de hoeder van mijn broeder? Noemand mag de ontdekte zonde voorts wereldkundig maken en van de daken schreeuwen. Hier zou men naar het 9e gebod van Gods heilige Wet de naam en de eer van de naaste hebben te beschermen: Het valt bij het lezen van antwoord 85 HC, op, dat er staat: 'Wanneer zij toch in hun dwalingen of schandelijk leven volhardden, worden zij aangeklaagd bij de gemeente of bij hen, die door de gemeente zijn aangewezen. Met de laatste categorie heeft de belijdenis dan de kerkeraad op het oog. In de praktijk is dat 'of' vervallen en beperkt men zich tot het indienen van de aanklacht tegen de zondaar bij de kerkeraad. Maar missen wij hier niet een elementair onderdeel van het funktioneren van de gemeente als gemeenschap? De vraag luidt of de gemeente in dit opzicht niet te weinig een besloten gemeenschap vormt en of die gemeente als zodanig in de tuchttoefening, die toch haar zaak en opdracht is, niet te laat wordt ingeschakeld? Maar ook buitendien komt er van dat onderling kontakt vaak bitter weinig terecht. Wanneer iemand aan de zonde vasthoudt en zich niets aan het vermaan van de gemeenteleden gelegen laat liggen, komt de kerkeraad in aktie en plaatst de zondaar onder de zgn stille censuur. Daarmee gaat gepaard de afhouding van het HA. Deze discipline afhouding wordt ook wel de 'kleine ban' (excommunicatio minor - de voorlopige afhouding genoemd. We hebben hier te maken met een tijdelijke uitsluiting uit het Koninkrijk der hemelen en moeten de ernst van deze handeling van de kerkeraad nimmer onderschatten. Vandaar dat de kerkeraad er nooit toe mag overgaan als hij niet de zondaar veelvuldig vermaand heeft om terug tekeren tot de weg van het Verbond. We hebben hier met de tucht in eigenlijke zin te maken. Dit is de eerste stap op de werkelijke tuchtweg. Het is tevens de eerste fase van het proces van excommunicatie. Bij openbare zonden wende men zich rechtstreeks tot de kerkeraad. Dit is alles wel te onderscheiden van de zgn eenvoudige afhouding. Iemand kan te kennen hebben gegeven, dat hij van plan is de zonde na te laten terwijl hij nog geen bewijzen heeft geleverd, dat hij dit voornemen in de praktijk hard heeft gemaakt, mag dan een kerkeraad zo iemand direkt weer toelaten tot de tafel des Heren? Nee. Want de kerkeraad heeft de tafel des Heren heilig te houden en zal daarom zo iemand nog moeten afhouden. Alleen dit geldt niet als een element van de tucht.

"De roeping en bevoegdheid van de kerkeraad tot deze handeling heeft voor de gereformeerde kerken altijd vastgestaan. De eerste synode, die van Emden 1571, behandelt reeds een concreet geval van ^{eenvoudige} afhouding. Wanneer iemand tot zware godslasterlijke zonde is vervallen of tot misdaden, die door de overheid bestraft behoren te worden, dan is het mogelijk, dat hij 'met woorden boetvaardigheid' betuigt. Hij zal dan toch van het Avondmaal worden afgehouden. Hoe vaak, daarover zal de kerkeraad oordelen." (J. Kamphuis).

Dit alles is nog weer te onderscheiden van het zgn advies aan een gemeentelid om in een bepaald stadium zichzelf van het HA te onthouden. Gaat hij toch aan, dan kan niemand hem dat beletten, hoewel het duidelijk een gebrek aan de vereiste ootmoed verradt. Dit advies kan zelfs uitgroeien in een bepaalde situatie, waarin van aanwijsbare zonde sprake is, tot een met klem op het hart binden zo niet aan de tafel des Heren te verschijnen. In dat klemmende advies speelt een stukje persoonlijk ambtelijk gezag o.g. predikant mee. Een dergelijk dringend advies kan dan ook alleen maar worden gegeven na diepgaand gesprek over het feit van de gekonstateerde zonde en de konsekventie daarvan. Tevens dient men in dat verband vooral uit te leggen waarom men meent tot een dergelijke handeling te moeten overgaan. Het is te doen om het behoud van de zondaar, die het soms erg moeilijk heeft, juist wanneer hij weet, dat de kring van hen, die zich met 'zijn geval' bezig houden, verwijd wordt. De tweede fase van de exkommunikatie verloopt volgens drie trappen. De eerste bekendmaking, na veel vermaan, aan de gemeente geschiedt zonder het noemen van de naam van de zondaar. De tweede trap van censuur wordt aan de gemeente bekend gemaakt, nadat door de kerkeraad advies is ingewonnen bij de regionale vergadering. Dit laatste staat helaas niet meer vermeld in art. 28 van het 'Accoord van kerkelijk samenleven'. Wij achten dit een minpunt! Art. 76 DKO gaf duidelijk aan: "Doch zal niemand afgesneden worden dan met voorgaand advies der Classe". Twee weten meer dan één. En het behoort tot de zegen van het kerkverband, wanneer ook anderen op christelijke wijze worden geroepen zich te buigen over de moeite van een plaatselijke kerk, waarbij hemel en hel direkt in het geding zijn. Dit alles houdt uiteraard niet aan, dat men aan de regionale vergadering om instemming moet vragen. Men vraagt om een advies en al doet een kerkeraad er verstandig aan dat advies niet naast zich neer te leggen, hij is niet aan dat advies gebonden! De regio mag de plaatselijke gemeente nimmer overheersen. Het kerkverband verleent hulp! Zo dient men elkaar ook in dat opzicht door de liefde. Bij de tweede afkondiging worden naam en adres van de zondaar genoemd en wordt ook bekend gemaakt aan welke zonde(n) hij zich schuldig heeft gemaakt. Tevens wordt de gemeente steeds opgewekt voor de zondaar te bidden of het de Here behagen mag hem tot bekering te brengen en in tweede instantie wordt daaraan toegevoegd de getuigtigde te vermanen in liefde.

DE AFSNIJDING ALS LAATSTE REMEDIE

Het woord remedie kan in dit verband raar kinken, maar moeten we toch wel handhaven. De tucht oefening was toch van meet af gericht op het redden. Vandaar, dat er nog een derde afkondiging geschied voordat men tot de daad van uitsluiting uit het Koninkrijk Gods overgaat. De gemeente wordt opnieuw ingeschakeld, want zij oefent ten diepste tucht. Wanneer het dan eenmaal zover gekomen is, dat men aan de afsnijding van het gemeentelid in casu toe is, zal de kerkeraad daartoe met algemene stemmen dienen te besluiten. Hier kan een verschil in taxatie niet getolereerd worden. Unaniem zal men er voor moeten staan in de stijl van 1 Kor. 5 te handelen: "Doet wie niet deugt, uit uw midden weg". De uitdrukking 'Hij deugt niet' die wij soms te onpas hanteren, is hier wel heel zwaar geladen. Het was een slechte zaak, dat de Korintische gemeente, die al zo sterk in de vernieling was geraakt wat betreft de onderlinge communicatie - partijzucht etc. - ook nog eens de mist inging wat betreft de tucht. Iemand hield het met zijn stiefmoeder en men liet hem begaan. Paulus springt dan op de ketting en roept de gemeente op die man in de Naam van de Here Jezus aan de satan over te leveren tot verderf van zijn vlees, opdat zijn geest behouden worde in de dagen des Heren'. Afsnijding als laatste remedie! De man moet het benauwd krijgen, zodat hij tot bezinning komt en terug keert op zijn schreden. Aan hem wordt verklaard dat hij zich door eigen schuld erbuiten heeft geplaatst en zo dus van een insider een outsider is geworden! Maar de weg terug blijft open. De tucht is nooit definitief! De tucht kerft diep in in het lichaam van Christus. Want de gemeente is bij de exkommunikatie in de rouw. Maar de uitschrijving betekent geen af-

schrijving!! Helaas is dat wel in de praktijk het geval. Wie kijkt er nog naar een geëxcommuniceerde om, met wie men niet meer mag omgaan in een vriendschappelijke relatie? Het is jammer, dat het nieuwe chr.ger. formulier van de ban of de afsnijding van de gemeente de woorden uit het klassieke formulier 'nochtans hem niet houdende als vijand, maar bij wijlen vermanende gelijk men een broeder doet' heeft weggelaten. Het is toch een duidelijke Schriftuurlijke notie (zie 2 Thess.3:15), die de gemeente op haar taak in deze wijst. We moeten arbeiden aan een eventueel proces van wederopneming en mogen geen middel ongebruikt laten, dat kan dienen om de zondaar tot Christus en zijn gemeente te doen terugkeren. Verder moet er in de tucht soberheid en matigheid zijn. Door een te grote strengheid is de tucht misbruikt en door een te grote slapheid verzuimd. 'Op het concilie van Nicea werd reeds besloten, dat alle jaren twee maal synode zou worden gehouden om te onderzoeken of ook iemand ten onrechte uit de kerkelijke gemeenschap wordt afgehouden.' (J. Kok). Tucht oefenen zal wel een moeilijke zaak blijven! Maar daarom mogen wij er ons niet aan onttrekken. Wij zijn het met H. de Jong eens als hij stelt dat het een slechte zaak is als niemand meer durft te bestraffen in de kerk. 'Dat komt neer', aldus onze kollega, 'op een geweldig. indentiteitsverlies van de gemeente van Christus.' Alleen zullen we moeten laten merken dat we gedreven worden door de liefde tot Christus en de gemeente. De broeder c.q. zuster, die vermaand en getuchtigd wordt zal daarvan doordrongen moeten worden. Wanneer naar het woord van J. van Andel in de ogen van de vermanende ouderlingen de brandende liefde van Christus niet valt * ontdekken, wordt de tucht tot iets demonisch! Daarom: de tucht, de christelijke tucht, dient als laatste remedie tot behoud van de zondaar om daarin God te eren!!

ENSCHEDÉ, 8 maart 1983

G. MOOIWEER

GEciteerde LITERatuur

- Dr. H. Bouman, 'De kerkelijke tucht'; Kampen, 1912.
- Dr. L. van Hartingsveld, 'De sleutels van het Koninkrijk der hemelen'; Kampen, z.j.
- Joh. Jansen, 'Korte verklaring van de Kerkenordening'; Kampen, 1923.
- Dr. A. vd Hoeven, 'De karakteristiek van de vier Evangelieën'; Baarn, 1912.
- Drs. H. de Jong, 'Bran en Norm'—een bundel bijbelstudies; Kampen, 1979.
- J. Kamphuis, 'Om de heiligheid van de gemeente'—de kerkelijke tucht; Kampen, 1982.
- Ds. J. Kok, 'Bijbelsche tucht'; Kampen, 1913.
- R. Kort, 'Meningenpeiling Kinderen aan het Avondmaal' in de middenwijk van de gereformeerde kerk te Drachten'; Friesche Kerkbode, dd.25-2-83.
- Dr. J. Plomp, 'De kerkelijke tucht bij Calvijn'; Kampen, 1969.
- Dr. H.N. Ridderbos, 'Mattheüs' II — Korte verklaring van de H.Schrift met N. Vert.; Kampen, 1946.
- Ds. G. Sinia, 'De afhouding van het Avondmaal', no. 18 van een artikelen-serie over de Sacramenten in de 'Friese Kerkbode', dd. 9-4-82.
- Dr. C. Trimp, 'Ministerium — een introductie in de reformatarische leer van het ambt'; Groningen, 1982.
- H.B. Weyland, 'Augustinus en de kerkelijke tucht'— een onderzoek naar de grenzen van de kerk bij Augustinus tegen de achtergrond van het donatistische schisma; Kampen, 1965.

--o--o--o--o--o--o--o--o--o--o--